

» Dengang blev vi lovet, at Mosebjerg skulle holdes fri for gravning, hvis man kunne finde erstatningsarealer med moler. Og det er sket nu.

OLE KIBSGAARD, lodsejer

Mosebjerg er igen i spil i forbindelse med molergravning på Mors.

Da Skamol kom på uanmeldt besøg

MOLER: Mosebjerg spøger stadig som muligt indvindingsområde for moler, men en gravetilladelse forekommer usandsynlig

Af Carsten Tolbøll

carsten.tolboll@nordjyske.dk

MORS: En dag i februar i år bankede det på døren hos landmand Ole Kibsgaard i Fårtoft. "Du skal lige skrive under på det her!", lød det fra en mand, der præsenterede sig som Jørgen Mikkelsen, udviklingschef i mineralvirksomheden Skamol A/S.

Ole Kibsgaard havde besøg af en assurandør og var i øvrigt ikke til sinds at skrive under på noget, han ikke vidste, hvad var. Jørgen Mikkelsen måtte køre igen med uforrettet sag, men efterlod papirerne.

De viste sig at være en ansøgning om erhvervsmæssig indvinding af råstoffer på fem matrikler i Sundby, beliggende på ejendommen Molervej 14, der tilhører Ole Kibsgaard. Området er en del af landskabet Mosebjerg, der bugner af moler.

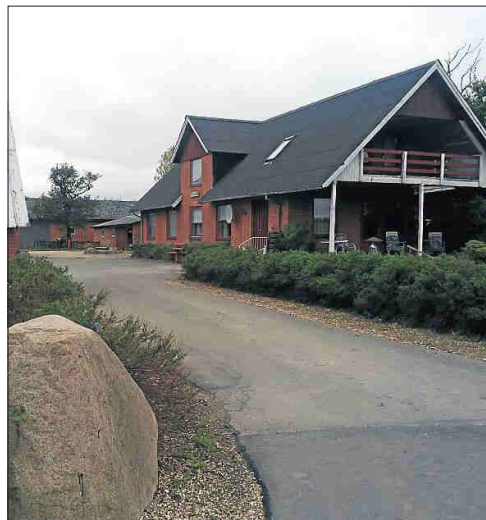
Skamol vendte tilbage, men denne gang ikke uanmeldt. Onsdag 5. april fandt der et aftalt møde sted på Fårtoftvej 17, hvor virksomheden stillede med Jørgen Mikkelsen og fabrikschef Claus A. Jørgensen. Men denne gang havde Ole Kibsgaard bedt sin nabo, Jørgen Saaby, der også ejer dele af Mosebjerg, om at medvirke som bisidder.

I modsætning til Jørgen Saaby, der konsekvent har nægtet at sælge graverettigheder til moler på sin jord, ejer Ole Kibsgaard en grund, der er behæftet med klausuler. Da han købte matriklerne i 1987 for at få ekstra landbrugsjord, var der tinglyst dokumenter om ret til at tage moler på dem. Disse rettigheder har været handlet mellem interessenter siden 1922, men på købstidspunktet var det Mors-virksomheden Skamol, som ejede rettighederne til moleret på de fem matrikler.

Beholdt det halve af Mosebjerg

Senere - i 2007 - solgte Skamol sine rettigheder til molerforekomster på Mors til virksomheden Damolin - nu Imerys A/S. Dog beholdt Skamol rettighederne til halvdelen af forekomsterne på Mosebjerg, herunder de fem matrikler - og det er blandt andet dem, som virksomheden nu søger om tilladelse til at udnytte.

Ole Kibsgaard bestrider på ingen måde, at andre ejer rettighederne til moleret på hans jorder, men han påpeger også, at han var med til at lave planen "Molerindvinding på Mors" tilbage i 1985:

I februar kom Skamol på uanmeldt besøg hos landmand Ole Kibsgaard på Fårtoftvej 17.

Foto: Carsten Tolbøll

- Dengang blev vi lovet, at Mosebjerg skulle holdes fri for gravning, hvis man kunne finde erstatningsarealer med moler. Og det er sket nu med de arealer, man har fundet i Erslev og Hesselbjerg. Derfor burde virksomheden ikke nu søge om at grave i Mosebjerg, men det er min opfattelse, at det er den kapitalfond, der ejer Skamol, som har krævet, at de gør det, siger Ole Kibsgaard.

Om selve mødet foretrækker han at overlade ordet til Jørgen Saaby. Det var nemlig ikke nogen behagelig oplevelse.

- Jeg forsøgte at forklare Skamols folk, at Ole ikke nægtede at skrive under, men udtrykte forbehold, fordi han ikke kunne vide, hvad underskriften skulle bruges til. Så læste Skamol-folkene op fra et afslag på ansøgningen, de havde modtaget fra Region Nordjylland. Det var begrundet i, at lodsejers underskrift manglede. Jeg henviste til et notat fra Naturstyrelsen, hvor det hedder, at hvis retten til indvinding er

ubestridt, må kravet om ejers underskrift anses for overflødig, siger Jørgen Saaby.

Han beskriver, at Jørgen Nielsen og Claus Jørgensen forsøgte at lægge et voldsomt pres på Ole Kibsgaard.

- Det antog karakter af trusler. På et tidspunkt forsøgte Claus Jørgensen at trække Ole Kibsgaard i enrum for at få afgjort sagen, men det nægtede Ole. Vi oplevede de to direktørers opførsel som uværdig og miskrediterende, siger Jørgen Saaby.

Erklæring blev godtaget

Før parterne skiltes lovede Ole Kibsgaard at fremsende en underskrevet erklæring om sit syn på sagen. Det papir blev fremsendt 10. april, og det har regionen godkendt som den ønskede tilkendegivelse fra lodsejer, således, at ansøgningen fra Skamol nu kan blive behandlet i det politiske og administrative system.

Det er værd at bemærke, at ansøgningen fra Skamol blev indsendt et par måneder før, Nordjyllands Regionsråd 25. april i år vedtog Råstofplan 2016, der blandt andet har fjernet hele Mosebjerg som muligt indvindingsområde. Herved skal ansøgningen formelt behandles efter Råstofplan 2012, hvori Mosebjerg stadig figurerede som indvindingsområde for moler.

Men kan regionen eventuelt give tilladelse til indvinding i et område, der aktuelt ikke er udlagt til indvinding? Det spørgsmål har vi stillet til kontorchef Kenn Bloch Mortensen i regionens afdeling for jordforurening og råstoffer.

- Det kommer vores politikere til at forholde sig til. 26. april havde vi Skamols ansøgning på som orienteringspunkt i vores udvalg. Her gav vi politikerne en orientering, blandt andet om, at en del af de 15 hektar, der ansøges om, ligger uden for graveområdet i Råstofplan 2012. Det kan vi konstaterer, men vi kan ikke på forhånd administrativt afvise, at man søger om tilladelse. Vi skal tage stilling til, om der er grundlag for at give en tilladelse, men det er politikerne, der træffer afgørelsen, siger Kenn Bloch Mortensen.

Han fastslår, at ansøgningen skal behandles i henhold til 2012-planen.

- Men jeg kan ikke udelukke, at det får indflydelse, at der siden er vedtaget en ny plan med et andet indhold. Det bliver en politisk afgørelse på grundlag af de givne forhold, siger kontorchefen.

» Vi har rettigheder til moler på Mors, hvad mange, vist også regionen, har glemt. Vi har gjort opmærksom på det i nogle indsigelser mod den nye råstofplan.

KARSTEN LUNDGAARD, administrerende direktør for Skamol A/S i Nykøbing

Arkivfoto

- Vi vil skam grave

MOLER: Men Skamol vil også bane vej for et søgsmål mod regionen i tilfælde af afslag

Af Carsten Tolbøll
carsten.tolboll@nordjyske.dk

MORS: - Vi har rettigheder til moler på Mors, hvad mange, vist også regionen, har glemt. Vi har gjort opmærksom på det i nogle indsigelser mod den nye råstofplan.

Sådan siger Karsten Lundgaard, administrerende direktør for Skamol A/S i Nykøbing. Han forsikrer, at Skamol søger om indvinding i Mosebjerg med henblik på at gøre brug af rettigheden, hvis regionspolitikkerne giver lov.

- Det var udgangspunktet for ansøgningen, at vi ønsker at gøre brug af vores rettigheder. Vi står ikke og skal bruge dem i morgen, men vi er ikke blevet taget med i processen med råstofplanen. Vi har et forretningsmæssigt behov for moler, både i vores eksisterende produktion og i ting, vi tænker på at gøre i fremtiden. I den forbindelse har vi fået det råd, at vi skulle indsende en ansøgning, mens den gamle plan gjaldt, for at være en aktiv part af det her, siger Karsten Lundgaard.

Han tiltrådte som administrerende direktør ved nytår 2017.

Dybt forundret

- Jeg er dybt forundret over, at vi sidder i denne situation, hvor man er i gang med at tage nogle rettigheder fra os, som vi har troet på var tilgængelige. Det er bekymrende at stå i denne situation, siger direktøren.

Fabrikschef Claus A Jørgensen peger på, at Skamol hidtil har haft et forhand-

Skamol har i 10 år kun gravet moler på Fur, men søger nu igen om graveret på Mors.

Arkivfoto

lingsmæssigt forhold til myndighederne.

- Vi har fundet løsninger gennem alle årene, Vi har afgivet områder i stedet for de områder, vi har fået, og pludselig står vi i en situation, hvor alle de forhandlinger, vi har lavet med myndigheder, ikke gælder mere. Til gengæld tager de halvdel af ens hus, og vi skal bare sige ja tak, siger Claus A Jørgensen.

Han og Karsten Lundgaard gør opmærksom på, at Skamol gennem sine indsigelser mod den nye råstofplan har gjort opmærksom på, at Skamol vil stå fast på sine rettigheder.

Hvis man vil anlægge sag om erstatning mod offentlige myndigheder for tab af erhvervede rettigheder, skal

man som ansøger har udtømt samtlige ansøgnings- og ankenuligheder. Har I dette aspekt med i jeres overvejelser?

- Ja, lyder det samstemmende fra de to Skamol-ledere.

I opsøgte uanmeldt lodsejer Ole Kibsgaard for at få hans underskrift på ansøgningen. Der blev aftalt et nyt møde, hvor Kibsgaard og hans bisidder oplevede, at I satte lodsejeren under pres?

- Det var vigtigt for os at få den underskrift over for regionen. Med den diskussion, der har været, er det helt naturligt, at der kan være visse betænkeligheder fra lodsejers side, siger Claus A. Jørgensen, som deltog i mødet.

- Vi truer ikke nogen med noget, og vi godtog, at Kibs-

gaard ønskede en bisidder. Men vi ønsker ikke at have en lang diskussion med den anden part om, hvad han mener. Det vi ønskede var en underskrift, siger Karsten Lundgaard.

Er det korrekt, at du, Claus Jørgensen, forsøgte at få Ole Kibsgaard med i enrum?

- Det er ham, der er part i sagen sammen med mig. Det er vel ikke unaturligt, at vi sætter os sammen og diskuterer det. Det vigtige er, at vi undervejs sagde, at hvis vi ikke fik den underskrift, ville vi gå andre veje, siger Claus A. Jørgensen.

Hvilke veje?

- Det kunne være rettens vej.

Udvalgsformand Henrik Ringbæk Madsen anser det ikke for sandsynligt, at Skamol får lov til at grave i Mosebjerg. Arkivfoto

Efter orienteringen har formand Henrik Ringbæk Madsen (S) og næstformand Erik Harbo Larsen i udvalg for infrastruktur, klima, kultur og miljø sammen med kontorchefen holdt møde med Skamol. Herefter vil ansøgningen om Mosebjerg blive behandlet på udvalgets næste møde på torsdag 8. juni.

Meget store forekomster andre steder på Mors

- Generelt kan man sige, at når vi har valgt at pille Mosebjerg ud af råstofplanen ud fra en afvejning af at benytte/beskytte naturområder, er det måske ikke så sandsynligt, at et regionsråd vil give tilladelse efter 2012-planen. På mødet med Skamol fortalte vi virksomheden, at der er meget store molerforekomster andre steder på Mors, som enhver kan søge om at udnytte. De er ikke forbeholdt Damolin (nu: Imerys, red.), siger Henrik Ringbæk Madsen og tilføjer:

- Fra Skamols side gjorde man opmærksom på, at virksomheden har købt rettigheder af nogle landmænd i forventning om at have en erhvervet ret til moleret. Hvis ikke Skamol får tilladelse til at grave, vil der givetvis forestå et juridisk mellemstil mellem firmaet og regionen. Det må vi så afvente, hvis det er den beslutning, der bliver truffet, siger formanden.

Men I kan vel ikke ikke give gravetilladelse til et område, I selv har udelukket som graveområde?

- Teoretisk kan man godt, for det vil være efter 2012-planen. Men det vil også være molboagtigt at gøre det. Personligt anser jeg det for svært at acceptere gravning i Mosebjerg, når vi har taget det modsatte, og det lagde jeg ikke skjul på overfor virksomheden. Lovgivningen har ændret sig, og 1985-planen er efter juristers vurdering ikke et dokument, der binder politikere her mere end 30 år efter, siger Henrik Ringbæk Madsen.